

УДК 336.012.23

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ ПІДПРИЄМСТВ – ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ БАЗИ РЕГІОНУ

О. Андрусяк

Бережанській аграрно-технічний інститут КНАУ

Розглянуто механізми формування фінансових ресурсів підприємств та оцінено фінансову базу регіону. Проаналізовано фінансові результати суб'єктів підприємницької діяльності та схарактеризовано напрями розвитку фінансової бази регіону.

Ключові слова: фінансові ресурси, фінансова база, підприємства, регіон, оцінка фінансової бази, фінансовий результат.

Важливою складовою фінансової бази регіону є фінансові ресурси підприємницьких структур, які повинні бути направлені на ефективний розвиток та утримання його виробничої та соціальної інфраструктури.

Фінансові ресурси – це грошові кошти, які є у розпорядженні підприємства, організації установи. Виходячи із цього визначення можна констатувати, що до фінансових ресурсів належать усі грошові фонди, а також та частина грошових коштів яка використовується у не фондовій формі [3].

Іншими словами, фінансові ресурси – це система грошових фондів, які забезпечують процес виробництва та відтворення у рамках даного підприємства та сукупність форм і методів їх витрачання. Вони, як звичайно, виступають у формах основних і оборотних фондів (капіталу) та прибутку.

Основними складовими фінансових ресурсів підприємства є власні (статутний фонд, амортизаційні відрахування, валовий дохід та прибуток) і залучені кошти (пайові та інші внески, кошти, мобілізовані на фінансовому ринку) (рис. 1) [3].

При оцінці фінансової бази за основу беруться саме фінансові ресурси та можливості господарських підприємств, установ, організацій різних форм власності та видів діяльності оскільки за їхнього допомогою створюється валовий внутрішній продукт регіону, що є джерелом фінансових ресурсів місцевих органів самоврядування.

Складовими регіональних фінансових ресурсів є кошти державного бюджету, які спрямовують на фінансування державних програм розвитку регіону, муніципальні фінансові ресурси які формуються за рахунок місцевих податків та зборів, кошти підприємств та організаційб заощадження домогосподарств, а також фінанси тіньового сектору (рис. 2)

Якщо у 1998 р. співвідношення між прибутковими та збитковими підприємствами аналізуючого регіону становило відповідно 90,5% проти 9,5, то у 2004–2005 роках лише 44–46% усіх підприємств отримували прибутки, а 54–56 відсотків – збитки [2]. За 2006–2007 рр. вдалося забезпечити динаміку позитивного фінансового результату за рахунок зменшення частки збиткових підприємств та зростання прибуткових у загальній чисельності підприємств аналізованого регіону. Проте у період початку фінансової кризи, тобто у 2008 році 55,3% підприємств отримали прибуток у розмірі 114 203,2 тис. грн, а 44,7% збиток – 222 853,8 тис. грн [2], що звичайно призвело до значного погіршення результату фінансової діяльності підприємств регіону. Динаміка змін співвідношення між даними категоріями підприємств протягом 2004–2008 рр. показано на діаграмі рис. 3.

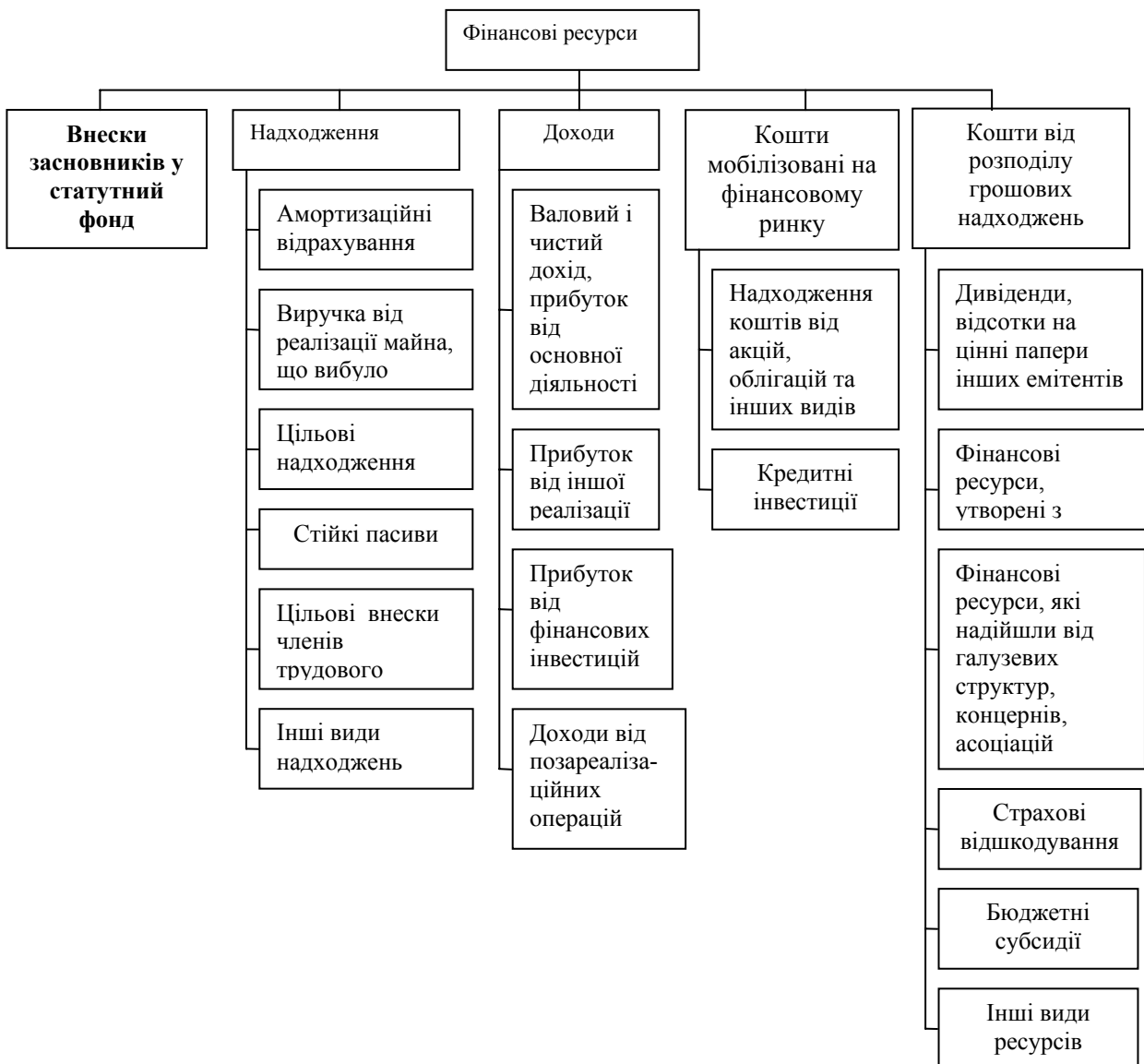


Рис. 1. Фінансові ресурси підприємства

Джерело: Складено автором на підставі аналізу наукових статей, монографій та підручників.

Фінансовий результат діяльності підприємств у розрізі галузей економіки регіону за 2004–2008 роки наведено у таблиці [1].

Можна зробити висновок, що найкритичнішими для формування фінансової бази району за рахунок коштів підприємств були 2004–2005 рр. Вже у 2006 р. різко зменшилась кількість збиткових підприємств і спад суттєво зменшився. Це можна пояснити тим, що вдалося зупинити падіння промислового виробництва, поліпшилась фінансова діяльність у транспорті та зв'язку, житлово-комунальному господарстві і вперше за останні роки був отриманий прибуток у сільському господарстві. Внаслідок низки заходів, які були проведені у регіоні, вмілому управлінні регіоном, мобілізацією зусиль всіх підприємств регіону вдалося суттєво підвищити фінансовий результат регіону в цілому, який становив 2006 р. 44 125,4 тис. грн, що у 5,5 раза більше ніж у 2005 р., а у 2007 р. – 8 673,8 тис. грн, що у п'ять разів ліпше порівнянно з 2006 р. Звичайно, досягти прибуткового рівня у 2008 р. не дала світова фінансова криза.

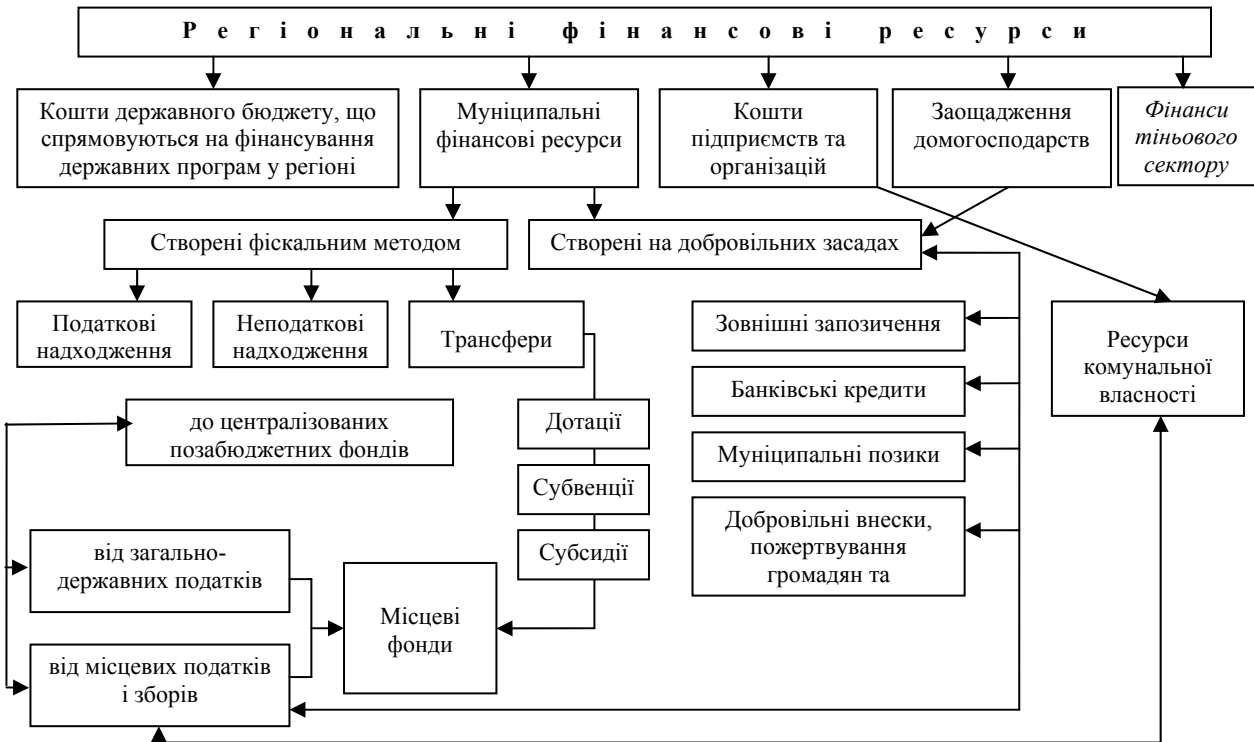


Рис. 2. Формування фінансової бази регіону

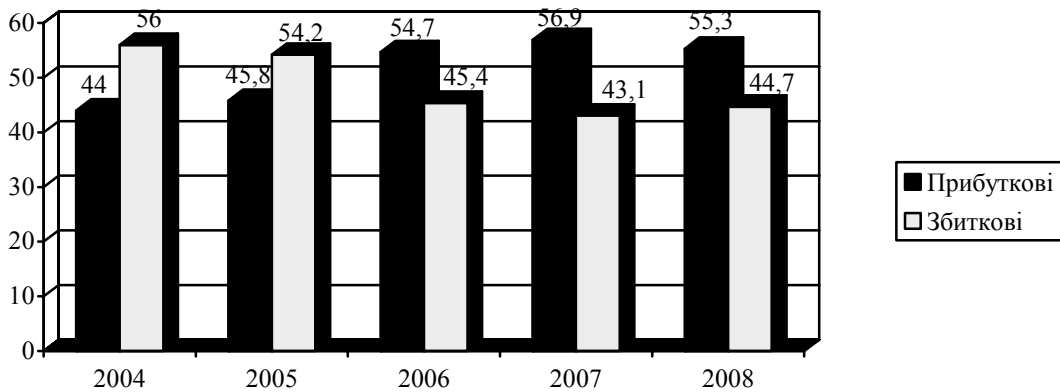


Рис. 3. Співвідношення кількості збиткових та прибуткових підприємств регіону у 2004–2008 рр. [2]

Оцінка фінансового результату виробничого сектору засвідчує, що, по-перше, спрямування фінансових ресурсів у одну галузь зменшує показники в інших галузях, тобто в умовах недостатніх обсягів фінансових ресурсів не дає здійснити раціональний перерозподіл коштів, який би забезпечив комплексний розвиток економіки регіону; по-друге, вибір пріоритетних та стратегічних галузей, надаючи їм пріоритетне значення у фінансуванні повинні ґрунтовно аналізуватись та проводити прогностичні розрахунки з метою визначення найперспективніших, які б змогли забезпечити очікуваний ефект; по-третє, існує об'єктивна необхідність закріплення позитивних тенденцій, шляхом оптимального розподілу фінансових ресурсів за галузями економіки.

Основним напрямом у розвитку фінансової бази регіону повинен стати пошук додаткових пріоритетів, які б давали змогу суттєво зміцнювати механізми поновлення фінансових ресурсів. Для аналізованого регіону перспективними напрямами є розвиток туристичної галузі та сільського

господарства, а також виробництво будівельних матеріалів, оскільки регіон має значні запаси сировини для будівельної галузі.

Фінансовий результат діяльності підприємств у розрізі галузей економіки регіону у 2004–2008 рр. [2]

Галузі економіки	Р о к и				
	2004	2005	2006	2007	2008
Всього по регіону	- 227113,4	- 238553,9	- 441225,4	- 8673,8	- 108650,0
Промисловість	- 41410,9	- 60153,1	- 55700,9	5688,9	- 70940,1
Сільське господарство	-175585,5	- 156286,6	- 8700,5	-14459,2	-40831,2
Транспорт і зв'язок	- 7057,1	- 17466,6	- 4917,1	- 1902,5	-6859,7
Будівництво	- 571,9	- 653,4	- 8798,4	- 60,4	2776,8
Матеріалотехнічне постачання і збут	- 1706,0	1574,1	- 1942,4	*	*
Заготівельні роботи	- 1079,8	168,9	- 719,5	*	*
Житлово-комунальне господарство	-593,6	- 27583,2	5408,0	*	*
Побутове обслуговування населення	- 605,1	17,2	256,9	936,7	- 725,5
Фінансова діяльність	*	*	*	26,6	1717,9
Інші галузі	720,7	15086,3	7720,5	326,1	185,5

* Показник не відображений в одициній статистиці у даному регіоні

Із прибутку створеного підприємствами регіону у 2004–2008 рр., в середньому 24,7% становили платежі до бюджету, 1,3% відрахування у резервний фонд і 0,6% – відрахування на збільшення статутного фонду, 11,6% відрахування на соціальний розвиток, 15,4% відрахування на виробничий розвиток, 0,8% відрахування на поповнення оборотних коштів, 10,4 відсотків виплати на стимулювання, 1,0% на дивіденди, 34,2% на інші цілі [1].

Важливим для регіону напрямом використання фінансових ресурсів підприємств є розвиток міських комунікацій, таких як транспортних, водопровідно-каналізаційних, освітлювальних тощо.

В умовах становлення ринкових відносин та пов'язаної з цим економічної кризи значна частина підприємств з метою зниження собівартості продукції та підвищення її конкурентоспроможності зменшують кошти на загально регіональні заходи соціально-побутового характеру.

В сучасних умовах вагомим у формуванні фінансових ресурсів регіону є розвиток та ефективна діяльність підприємств малого та середнього бізнесу, частка якого у економічно розвинутих країнах складає до 80% у структурі доходів та витрат промислового виробництва і формування фінансової бази вцілому. В Україні питома вага таких підприємств за вказаним показником ледве сягає 10% [2].

Отже, фінансові ресурси суб'єктів підприємницької діяльності є основою фінансової бази регіону, які забезпечують їх формування за рахунок створення ВВП відповідної території, а також перерозподілу фінансових ресурсів між іншими секторами регіональної економіки.

1. Бюджети регіону за 1998–2008 роки. Головне фінансове управління державної адміністрації.
2. Діденко В. М., Попова В. Д., Прядко В. В. Загальна теорія фінансів. – Чернівці: Ратуша, 2000. – 638 с.
3. Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін: 2-ге вид., перероб. доп. – К.: КНЕУ, 1999. – 384 с.

FINANCIAL RESOURCES OF ENTERPRISES ARE FORMING BASIS CAPITAL BASE OF REGION

О. Andrusyak

Berezhany agrarian-technical institute of KNAU

In the article it is considered mechanisms of forming of financial resources of enterprises and this estimation of capital base of region. The financial results of subjects of entrepreneurial activity are analysed and directions of development of capital base of region are described.

Key words: financial resources, capital base, enterprises, region, estimation of capital base, financial result.

ФИНАНСОВЫЕ РЕСУРСЫ ПРЕДПРИЯТИЙ – ОСНОВА ФОРМИРОВАНИЯ ФИНАНСОВОЙ БАЗЫ РЕГИОНА

О. Андрусяк

Бережанский аграрно-технический институт КНАУ

Рассмотрено механизмы формирования финансовых ресурсов предприятий и дано оценку финансовой базы региона. Проанализировано финансовые результаты субъектов предпринимательской деятельности и охарактеризовано направления развития финансовой базы региона.

Ключевые слова: финансовые ресурсы, финансовая база, предприятия, регион, оценка финансовой базы, финансовый результат.